

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Ι

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ του Εκπαιδευτικού

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ	ΠΕ02	I

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ/-ΤΡΙΩΝ

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΤΑΞΗ/ΤΜΗΜΑ
1	Κάλτζιας Αναστάσιος	B2
2	Κοντογιάννης Αθανάσιος	B2

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1.1 ΤΙΤΛΟΣ Βυζαντινός στρατός: ιεραρχία, δομή, οπλισμός, θέση στην κοινωνία

.....

1.2 ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ

Ιεραρχία, δομή, οπλισμός, θέση στην κοινωνία

Συνεργασία, υπευθυνότητα, μέθοδος, οργάνωση, αφαίρεση, σύνθεση.

Αναζήτηση πηγών, δημιουργική σύνθεση στοιχείων.

.....

1.3 ΣΚΟΠΟΣ

Ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας και καλλιέργεια ερευνητικού πνεύματος.

Πληροφόρηση και διεύρυνση γνωστικού πεδίου.

Εμβάθυνση στην ιστορική περίοδο που διδάσκεται.

Εξοικείωση με νέες μορφές μάθησης, με τη διερεύνηση, με τη χρήση βιβλιογραφίας και με την αφαιρετική σύνθεση.

.....

1.4 ΜΑΘΗΜΑ/ ΚΕΦΑΛΑΙΟ/ΕΝΟΤΗΤΑ

Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου

Κεφ. 1, ενότητες 2,4,6

Κεφ. 3, ενότητα 2

Κεφ. 4, ενότητα 7

1.5 ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Πληροφόρηση και διεύρυνση γνωστικού πεδίου.

Εμβάθυνση στη διδακτέα ύλη ενός μαθήματος και αναλυτική πραγμάτευση ενός θέματος.

Συνεργασία, υπευθυνότητα, μέθοδος, οργάνωση, αφαίρεση, σύνθεση.

1.6 ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ/ΠΗΓΕΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΟΥΝ

Σχολικό εγχειρίδιο

Βιβλιογραφικό υλικό με την υπόδειξη του εποπτεύοντος εκπαιδευτικού.

Διαδικτυακές πηγές (σε έντυπη μορφή) με την υπόδειξη του εποπτεύοντος εκπαιδευτικού.

Άλλο υλικό που θα προσκομίσουν οι ίδιοι οι μαθητές.

Βιβλιογραφία:

1. Σχολικό εγχειρίδιο Β' Γεν. Λυκείου, Γενικής Παιδείας: "Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου", ΙΤΥΕ "ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ"
2. Π. ΚΑΛΟΝΑΡΟΥ "Ο Βυζαντινός στρατός και η Άλωση", ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΥΠΟ 70
3. Δ. Μονιού "ΜΝΗΜΕΣ ΑΛΩΣΕΩΣ", ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ
4. VASILIEV "ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ 324-1453", ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΠΕΡΓΑΔΗ
5. Δ. ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ "Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ", ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
6. TAMARA TALBOT RICE "Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ", ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑ

3. α. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΕ για ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

1.	Πώς συνεργάστηκαν;				ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: Συζήτησαν όλες τις απόψεις και συνθέσαν μερικές από αυτές ή όλες, ώστε να εκφέρουν κοινή άποψη.	
2.	Ποιοι συνεισέφεραν;				ΟΛΟΙ: Όλοι είχαν να πουν κάτι για ό,τι ανέλαβαν, οπότε χρειάστηκε να συνθέσουν σε μια εργασία πολλές απόψεις.	

ΣΥΝΕΠΕΙΑ

3.	Συνέβαλαν όλοι στον εμπλουτισμό της ομαδικής εργασίας;				ΚΑΛΑ: Όλοι έφεραν υλικό επιπλέον όσου είχαν λάβει, αλλά δεν αξιολογήθηκε όλο το υλικό ως σημαντικό επίσης μοίρασαν το προς μελέτη υλικό αλλά κάποια στοιχεία δεν αξιολογήθηκαν θετικά και διερευνήσανε ξανά την πιθανή βιβλιογραφία.	
4.	Συνέπεια ως προς τις υποχρεώσεις τους στη συνεισφορά υλικών;				ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: Όλοι έφεραν τα υλικά που συμφωνήθηκαν.	

ΔΟΜΗ

5.	Συστατικά στοιχεία της καταγραφής της έρευνας				ΚΑΛΑ: Όλα τα απαιτούμενα στοιχεία υπάρχουν. Κάποια απαιτούμενα στοιχεία λείπουν.	
----	---	--	--	--	---	--

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

6.	Ερευνητικό ερώτημα/σκοπός/σύνδεσή του με το πλαίσιο				ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: Ο σκοπός του ερωτήματος που πρέπει να απαντηθεί στο σχέδιο αναγνωρίζεται και δηλώνεται σαφώς η σύνδεσή του με το πλαίσιο.	
7.	Βιβλιογραφικές αναφορές στο ερευνητικό ερώτημα				ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: Αναφέρονται όλες οι βιβλιογραφικές αναφορές που σχετίζονται με το ερευνητικό ερώτημα.	
8.	Περιγραφή των ερευνητικών διαδικασιών που ακολουθήθηκαν			ΚΑΛΑ: Οι διαδικασίες καταχωρίζονται με λογική σειρά, αλλά τα βήματα δεν αποτελούν ολοκληρωμένες προτάσεις.		
9.	Συμπεράσματα		ΜΕΤΡΙΑ: Τα συμπεράσματα περιγράφουν σε κάποιο βαθμό τις πληροφορίες που αποκτώνται χωρίς να αναφέρονται ρητά στην απάντηση του ερευνητικού ερωτήματος .			
10.	Γενική εικόνα της παραδοτέας αναφοράς	Ορθή επιλογή κειμενικών μορφών, παράγραφοι, επιμέρους τίτλοι, ορθή χρήση όρων, εννοιών και συμβόλων.				

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ:

Δημιουργική εργασία στο μάθημα της ιστορίας γενικής παιδείας Β' λυκείου

Θέμα-> Βυζαντινός στρατός : Ιεραρχία , δομή ,οπλισμός, θέση στην κοινωνία

Μαθητές: Αθανάσιος Κοντογιάννης ,Αναστάσιος Κάλτζιας

Τμήμα: Β'2

Υπεύθυνος καθηγητής: Παύλος Αντωνιάδης

Εισαγωγή: Ο Βυζαντινός στρατός ή ανατολικός Ρωμαϊκός στρατός , ήταν το κύριο στρατιωτικό σώμα των βυζαντινών ενόπλων δυνάμεων που υπηρετούσε παράλληλα με το βυζαντινό πολεμικό ναυτικό. Αποτελούσε τη φυσική συνέχεια των Λεγεώνων της αρχαίας Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και διατηρούσε το ίδιο επίπεδο πειθαρχίας , δυναμισμού και οργάνωσης. Μάλιστα για ένα μεγάλο κομμάτι της ιστορίας του ο Βυζαντινός στρατός συντελούσε την πιο ισχυρή και αποτελεσματική στρατιωτική δύναμη ολόκληρης της Ευρώπης.

Ιεραρχία: Στο βυζαντινό στρατό ανώτατο στρατιωτικό όργανο αποτελούσε ο αυτοκράτορας, που συχνά λάμβανε μέρος σε μάχες. Έπονται, οι στρατηγοί οι οποίοι στο σύνολο τους ήταν 26. Εν συνεχεία ακολουθούν οι δούκες που ήταν περιφερειακοί διοικητές (πολιτικοί και στρατιωτικοί. Επίσης μείζονος σημασίας θέση κατείχαν και οι κεφαλάδες, οι οποίοι ήταν αξιωματούχοι ιππείς. Τέλος κατώτερη θέση κατείχε το ιππικό και το πεζικό .

Δομή- Οργάνωση: στρατιωτικά σώματα:

Μισθοφόροι -> Προέρχονταν από διάφορες εθνικές ομάδες και συμπλήρωναν ή υποστήριζαν τον τακτικό στρατό. Υπηρετούσαν συνήθως στην αυτοκρατορική φρουρά ή ως αστυνομική δύναμη.

Κεφαλάδες -> Στρατιωτικοί αξιωματούχοι που προέρχονταν από τις τάξεις των αρχόντων. Ονομάζονταν και άρχοντες του σπαθιού.

Ιππικό -> Οπλισμένοι συνήθως με τόξα , λόγχες και ξίφη ήταν ιδανικά προετοιμασμένοι να πολεμούν στις πεδιάδες της Ανατολίας και της Συρίας . Ήταν ελαφρά οπλισμένοι σε σχέση με τους δυτικούς ιππότες.

Κατάφρακτοι -> Όρος που περιέγραφε τους βαριά οπλισμένους ιππείς . Εξίσου βαριά θωρακισμένο και το άλογο στο οποίο επέβαιναν. Ήταν λιγότερο ευέλικτοι από άλλους ιππείς αλλά η αποτελεσματικότητά τους στο πεδίο της μάχης ήταν καταστροφική

Πεζικό -> Αποτελούνταν από επαγγελματίες πεζικάριους. Έφεραν αλυσιδωτό θώρακα ,μεγάλες ασπίδες και κοντάρια και ξίφη

Στρατιωτικοί ιερείς -> Στο Βυζαντινό στρατό υπηρετούσαν μόνιμα σε πόλεμο και ειρήνη, ιερείς οι οποίοι τελούσαν τη Θεία Λειτουργία και άλλες ιερουργίες και στήριζαν το ηθικό των στρατιωτών.

Θέματα -> Αρχικά ήταν στρατιωτικές μονάδες αλλά όταν απέκτησαν μόνιμη εγκατάσταση , θέματα καλούνταν οι στρατιωτικές περιφέρειες . Κάθε θέμα είχε το δικό του στρατηγό και υπήρχαν επίσης και ναυτικά θέματα. Μετά την παρακμή των θεμάτων το κέντρο βάρους μετατίθεται στα τάγματα.

Οπλισμός :

οπλισμός ιππέων : Η πανοπλία των ιππέων ήταν βαρύτατη . Αποτελούνταν από μεταλλικό θώρακα , βαρύτατη περικεφαλαία αλλά ακόμη και πολύ ισχυρό οπλισμό. Τα όπλα τους ήταν δυο δόρατα μήκους 2-3 μέτρων , αγγώνες, ακόντια ,δύο αμφίστομα

σπαθιά και πέλεκεις. Ακόμη αποτελούνταν από ματσούκια ,τόξα , μηχανικά τόξα, χειρομάνικα και κνημίδες για την προστασία των ποδιών . Επιπλέον διέθεταν κάποια εργαλεία και σκεύη , όπως σκαπάνη , πτύα, δέρματα για υποδήματα , υδροδοχεία , πουγκιά, φλασκιά και τέλος 2-3 ασκούς που χρησίμευαν στην διάπλευση μεγάλων ρευμάτων ποταμών.

Ομαδικά όπλα : Αρχικά διέθεταν κριούς , μηχανές προς διάσειση τειχών _και πετροβόλα μάγγανα. Ακόμα κατείχαν λιθοβόλα μάγγανα , που εκσφενδόνιζαν λίθους 80 – 130 κιλών σε απόσταση 200-400^{ωv} μέτρων , αλλά είχαν υπό την κατοχή τους και εμπρηστικά μάγγανα από τα οποία εκτόξευαν φλεγόμενα αντικείμενα εντός των πολιορκημένων πόλεων. Επιπρόσθετα είχαν και πολιορκητικά μηχανήματα όπως: χελώναι , φορητά υπόστεγα , κινητούς πύργους μεγάλου ύψους , ώστε να φτάνουν μέχρι τις επάλξεις των τειχών των πολιορκημένων πόλεων . Τέλος ειδικευμένοι οπλίτες χρησιμοποιούσαν κλίμακες για να αναρριχώνται στα τείχη.

Υγρόν πυρ: Μείγμα εμπρηστικών_υλών σε υγρή ή στερεά μορφή που χρησιμοποιούνταν για την πυρπόληση εχθρικών πλοίων, αλλά και σε περιπτώσεις πολιορκίας. Η σύνθεσή του ήταν μυστική και δεν υπάρχουν σαφείς πηγές. Στα πλοία υπάρχουν σίφωνες χάλκινοι σωλήνες από όπου εκτοξεύονταν το υγρό πυρ. Επίσης η εκτόξευση γίνονταν από σιφώνια. Επιπλέον εκτοξεύονταν με χύτρες ή με ρίψη από το χέρι με τη μορφή μικρών σιφωνίων.

Ναυτικό : Κατ' εξοχήν πολεμικό πλοίο των βυζαντινών ήταν ο δρόμων, ένα ελαφρύ και ευκίνητο πλοίο. Ήταν εξοπλισμένο με διάφορες πολεμικές μηχανές (τοξοβαλίστρες) και τους περίφημους σίφωνες. Το χελάδιον ήταν βυζαντινό πολεμικό πλοίο με δύο ιστούς. Υπήρχαν δύο βασικές παραλλαγές το ουσιακόν χελάδιον με πλήρωμα περίπου 110 άτομα και το μεγαλύτερο πάμφυλον χελάδιον με πλήρωμα 120-160 άτομα.

Ο ρόλος του βυζαντινού στρατού (ως πολιτειακός παράγοντας)

Κατά την προβυζαντινή περίοδο ο πολιτικός ρόλος του στρατού ήταν σημαντικός, καθώς μαζί με τη σύγκλητο και το λαό της πρωτεύουσας ήταν οι εκλέκτορες του αυτοκράτορα. Ο στρατός συμμετείχε στις τελετές αναγόρευσης και στέψης. Ο στρατός παρενέβαινε στις πολιτικές εξελίξεις ανατρέποντας τον εκλεγμένο αυτοκράτορα ή αναθέτοντας σε κρίσιμες στιγμές την εξουσία σε άτομο της επιλογής του. Μεταξύ αυτοκράτορα και στρατού υπήρχαν σχέσεις_αλληλεξάρτησης, καθώς και οι δύο είχαν ανάγκη την εύνοια του άλλου. Από την μία ο αυτοκράτορας ήθελε την ψήφο του στρατού και ο στρατός την εύνοιά του

για να ανεβούν τα μέλη του σε υψηλότερα αξιώματα. Τέλος τον 6^ο μΧ. Ο στρατός έχασε το δικαίωμα εκλογής του αυτοκράτορα.

